

ЧАРІВНИК ТАНЦЮ ВОЛОДИМИР ПЕТРИК

В статті коротко розкриваються основні етапи життя генія хореографії Прикарпаття Володимира Петрика та створених ним танців, які і сьогодні продовжують своє існування в репертуарі українських колективів.

Ключові слова: хореографія Прикарпаття, танці Гуцульщини, В.Петрик.

In the article, the main stages of the life of the Carpathian choreography genius Volodymyr Petryk and the dances he created are briefly described. These dances continue to be a part of the repertoire of Ukrainian groups today.

Key words: Carpathian choreography, Hutsul dances, V. Petryk.

Прикарпаття, з його горами, лісами та чистими річками, є не лише природним скарбом України, а й непересічним джерелом культурної спадщини. Цей регіон є домом для численних етнографічних груп, кожна з яких має свою унікальну історію, традиції, мову та звичаї. Гуцульщина, Бойківщина, Лемківщина, Покуття та Опілля – ці імена вже давно стали символами автентичної української культури.

Серед численних проявів культури цих етнографічних груп, особливе місце займає народна хореографія. Танці Прикарпаття – це не просто естетичне задоволення від гармонії руху та музики, це також своєрідний код, який зашифровує в собі столітні традиції, світогляд та філософію життя місцевого населення.

Від веселих і швидких гуцульських танців до мелодійних і ліричних бойківських мелодій, від енергійних лемківських кроків до елегантних покутських вирізьблень, народна хореографія Прикарпаття відображає різноманітність життя, духовності та культури цього регіону.

Вивчення і збереження цих танців є важливим не лише для Прикарпаття, а й для всієї України, оскільки вони є частиною національної ідентичності, непересічним скарбом, який слід передати наступним поколінням.

Тому, коли ми дивимося на виконання цих танців, ми не просто спостерігаємо за красою руху та мелодією музики. Ми стаємо свідками живої історії, яка виразно розповідає про багатство духовності та культури нашої землі.

Складний шлях у велике мистецтво пройшов балетмейстер ансамблю Володимир Петрик. Понад чверть століття існував творчий колектив і чверть століття танцював у ньому. Він прилучився до

мистецтва ще хлопчиною. На сільських вечорах, у різних аматорських гуртках він був і музикантом, і хористом, і танцюристом.

Вересень 1939 круто змінив долю сільської музики. Він стає активним учасником гуртків, сам співає в хорі, танцює, грає ролі у виставах. А влітку 1940 випадок звів Володимира Петрика з відомим уже тоді на Прикарпатті балетмейстером і танцюристом Ярославом Чуперчуком, який помітив його талант і запросив до колективу щойно організованого Гуцульського ансамблю пісні і танцю. То був незабутній день для юнака.

Блискуче обдарування соліста балету Володимира Петрика розкрилося найсильніше у післявоєнні роки. Побувавши на батьківщині славного ватажка опришків Олекси Довбуша в Печеніжені, він ставить танець “Аркан”, а згодом складніший хореографічний твір – “Опришки Олекси Довбуша”, - яким дебютував як балетмейстер.

Володимир Петрик – добрий знавець народної гуцульської творчості. Він знає, як і що танцюють у кожному селі, які особливості народного одягу кожного району. Досвідчений хореограф буває на весіллях, слухає старших людей, а потім побачене й почуте використовує для поповнення репертуару ансамблю.

Саме так була створена його чудова “Прикарпатська полька”, в основному якої покладено танцювальні рухи, записані в Ямниці, що біля Івано-Франківщини. Цей життєрадісний танець зачаровує виразністю і легкістю. В яскравий барвистий квітник перетворюється сцена, коли на ній кружляють, спілітають примхливі візерунки дівчата в національних костюмах. У цьому, як і в інших танцях поставлених балетмейстером Володимиром Петриком розкривається мужність і відчувається душевне багатство і поетичність гуцулів. Лірика, жарт, героїка – усе знаходить своє втілення в енергійних, темпераментних, м’яких рухах танцюристів.

Характерною рисою танців, створених Володимиром Петриком є їх глибока народність. Поставлені ним “Чабани”, “Гуцулка”, “Космачанка” та інші танці сповнені невимушеності, безпосередності. Кожен з цих танців своєрідний, але для всіх характерна творчість.

Якось Петрик побачив, як в одному верховинському селі танцювали лісоруби. Балетмейстер не залишився байдужим до танцю. Він бере за основу побачені танцювальні рухи і ставить колоритний з гірським темпераментом “Танець карпатських лісорубів”. В селі Чортовець записав народний танець “Сербик”, на Гуцульщині – “Космачанка”.

Народний колорит, здоровий гумор у кожному танці, свіжість хореографічного малюнка, різноманітність танцювальних рухів свідчать про невтомні творчі пошуки балетмейстера.

Його робота над постановкою ряду гуцульських танців була відзначена високою урядовою нагородою орденом “Знак пошани”, йому присвоєно звання заслуженого артиста України РСР.

Учень корифея і генія, який сам став генієм і корифеєм хореографічної культури, людина яка повністю віддала себе мистецтву, ціле життя піднімала гуцульський фольклор, людина яка надихалася грою скрипки, цимбали і сопілки, танцюрист, балетмейстер і етнограф Володимир Васильович Петрик.

Геній гуцульської хореографії народився 30 серпня 1921 року село Ворона, Тлумацький повіт (тепер Коломийський район), Станіславська (тепер Івано-Франківська) область у сім'ї звичайних селян.

З 1928 по 1933 рік Володимир навчається в початковій школі у рідному селі. Наділений від природи майбутні корифей уже змалку проявляв надзвичайну музикальність, мав хорошу пластику і чітку танцювальність, гарно співав і мав широку фантазію. Завжди брав участь у всіх заходах, що проводились у селі і ніколи не боявся брати на себе ініціативу. Ходив на три гуртки і не тільки виступав. Уже з дитинства проявилась постановницька діяльність генія. Першими постановками був танець із батіжками «Чумацький» і «Катерина». Напевне це і був той перший головний і вирішальний крок, який і вирішив подальшу долю Володимира Петрика.

З 1947 року стає балетмейстером-постановником Гуцульського ансамблю.

Постійна дослідницька діяльність відкриває нові знання для митця, і у 1950 році народилися три нові постановки гуцульських танців: «Гуцулка», «Трясунка» і «Тропачок», декілька постановок танців народів світу, хореографічна композиція «Фрізієр» (Перукар).

Володимир Васильович не зупиняється, і успішно проводить експедицію для пошуку нового фольклорного матеріалу. Продовжуючи також і постановницьку діяльність, на основі зібраних матеріалів Володимир Петрик здійснює постановку танцювальної композиції «Будь здорова, Батьківщино», яку в 1951 році представляє на «Декаді української літератури і мистецтва в Москві».

Продуктивна дослідницька діяльність дала новий поштовх, і у 1953 році у ансамблі з'являється нова програма, і у березні цього ж року спільно із Чуваським мистецьким ансамблем АРСР у Станіславській обласній філармонії проходить їх спільний виступ де вони презентують сюїту танців під назвою «Нова Верховина».

У 1964 році Володимиру Петрику присвоєно почесне звання Заслуженого артиста УРСР за здобутки у розвитку української танцювальної культури за указом Президії Верховної Ради УРСР.

Завдяки плідній праці керівництва учасників ансамблю, колектив і далі гастролював. Спершу Україною, у 1974 році відвідали Прибалтику, в 1979 Сибір.

26 травня 2002 року геній і корифей не тільки хореографії, а й мистецтва в цілому, помирає.

Ольга Бігус, що є дослідницею у даній сфері, логічно стверджувала: «Якщо вважати Ярослава Чуперчука зачинателем народної сценічної хореографії у Прикарпатському краї, то Володимир Петрик був її основоположником. Продовжуючи справу, розпочату своїм наставником і вчителем Я.М.Чуперчуком, Володимир Васильович удосконалював гуцульський танець, відшліфовував його, популяризував, підносив до академізму» .

Про Володимира Петрика можна багато чого написати, він багато років працював в ансамблі і став справжнім вихователем талановитих артистів-танцюристів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бігус О.О. Народно-сценічна хореографія Прикарпаття: стан і перспективи розвитку // [Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство](#). 2013. Вип. 28. С. 19-27.
2. Бігус О. О. Феномен балетмейстерської творчості Володимира Петрика. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв: зб. наук. праць. 2010. Вип. 24. С.32-38.

Науковий керівник доцент Васяк В.А.